OPENBARING 19
DE VIERING VAN DE OVERWINNING IN DE HEMEL EN DE LAATSTE OORLOG OP DE AARDE

Inhoud

A. Openbaring 19:1-10. De viering van de overwinning in de hemel.....1
De viering van de overwinning.....1
De bruiloft van het Lam.....4
B. Openbaring 19:11-21. De laatste oorlog op de aarde.....7
Bij zijn wederkomst wordt Jezus Christus beschreven als de Rechter en de Koning (19:11-16).....8
Bij zijn wederkomst is Jezus Christus de Overwinnaar in de laatste oorlog (19:17-21).....11

In hoofdstuk 19 hoort en ziet Johannes de feestvreugde van de bruiloft van het Lam met zijn Bruid, de triomferende Kerk, in de hemel. Hij ziet ook hoe Jezus als de Koning der koningen in de laatste oorlog al zijn vijanden verslaat. *Chronologisch gezien komt het laatste oordeel vóór de bruiloft van het Lam*.

A. Openbaring 19:1-10. De viering van de overwinning in de hemel.

De viering van de overwinning.

De engelen in de hemel vieren uitbundig de overwinning van het Lam! In hun lofprijzing geven zij uitdrukking aan de gerechtigheid van Gods eeuwige straf (19:1-3). Iedereen in de hemel is het eens met de rechtvaardige oordelen van God (19:4-5). Alle gelovigen sporen elkaar aan om te juichen omdat de bruiloft van het Lam is gekomen (19:6-8). De bruiloft van het Lam symboliseert de volledige eenwording van de triomferende Kerk met Christus, van het Lichaam van Christus met z'n Hoofd. De bruid staat op het punt haar plaats in te nemen in de nieuwe hemel en op de nieuwe aarde (zie 21:1-3,9-10).

19:1 En hierna hoorde ik een luide stem van een grote menigte in de hemel zeggen: Halleluja, de zaligheid, de heerlijkheid, de eer en de kracht *zij* aan de Heere, onze God.[1]

De uitdrukking 'hierna' wordt gebruikt om een nieuw visioen te introduceren (zie 4:1; 7:1; 18:1; 19:1). Het zegt dat Johannes dit visioen 'een poos na' het vorige visioen zag. Het is het 'volgende' visioen in de rij van visioenen. Het zegt niet dat de gebeurtenissen in dit visioen chronologisch plaatsvinden na de gebeurtenissen van het vorige visioen!

Johannes is op de aarde, maar hoort het zingen in de hemel.

Het woord 'Halleluja' betekent 'prijs de Heer' (zie 4:11; 7:12; 12:10). God heeft de verlossing van mensen voltooid! Er is niets meer dat zijn heerlijkheid verbergt of zijn kracht tegenwerkt!

1
Μετα ταυτα ηκουσα ως φωνην μεγαλην οχλου (ο οχλος)(menigte) πολλου εν τω ουρανω λεγοντων, Αλλ ηλουια. η σωτηρια και
η δοξα και αι δυναμις του θεου ημων,

19:2 want zijn oordelen zijn waarachtig en rechtvaardig, omdat Hij de grote hoer *voor eens en voor altijd* geoordeeld heeft, die de aarde te gronde gericht heeft met haar hoererij en *omdat* Hij het bloed van zijn dienstknechten *voor eens en voor altijd* aan haar gewroken heeft.[2]

Er is enorme vreugde over de voltooiing van Gods rechtvaardige oordelen (zie 15:3; 16:7)[3], want er is een einde gekomen aan het misbruik van de aarde en van de mensen daarop.

19:3 En zij zeiden voor de tweede keer: Halleluja! En haar rook stijgt op in alle eeuwigheid.[4]

Rook (zie 14:11; 18:8-9,18) is hier een zichtbaar teken en symbool van de hel. De engelen in de hemel weten dat de rook van de verbranding van de grote hoer voor eeuwig zal opstijgen[5]. Gods eeuwigdurende straf beëindigt de rebellie en vernietiging veroorzaakt door de grote hoer! Daarom – prijs de HEER, het lijden van de schepping is voorbij! Het is een enorme bemoediging voor gelovigen dat er een einde zal komen aan het kwaad in al zijn vormen. Al het onrecht zal vergolden worden. Dit is inderdaad een grote bemoediging voor christenen!

19:4 En de vierentwintig ouderlingen en de vier dieren wierpen zich neer, aanbaden God, die op de troon zit, en zeiden: Amen, Halleluja![6]

Deze oudsten en vier dieren zijn het helemaal eens met het loflied van de engelen. “Want U hebt alle dingen geschapen en door uw wil bestaan zij en zijn zij geschapen” (4:11).

De naam ‘ouderlingen/oudste’ verwijst naar hen als vertegenwoordigers van mensen bij God in zowel de oudtestamentische als de nieuwtestamentische periode. Zij vertegenwoordigen de heerlijkheid van Gods troon en zijn werk als Schepper (4:9-11) en Verlosser (5:9-10).

De vier levende wezens vertegenwoordigen Gods schepping die de achtergrond vormt voor de hele geschiedenis en vooral voor Gods heilsgeschiedenis. Zij aanbidden en verheerlijken God voor zijn troon. *Hij heeft alles in de schepping en in de geschiedenis tot*

---

[2] οτι αληθιναι (αληθινος-α-ν)(waarachtig) και δικαιαι αι κρισεις (η κρισις) αυτου. οτι εκρινεν (>κρινω)(aoristus actief) την πορνην την μεγαλην ητι οτι αληθιναι (αληθινος-α-ν)(waarachtig) και δικαιαι αι κρισεις (η κρισις) ητις εφρειρεν (>φθειρω)(moreel en geestelijk verleiden, ruineren) την γην εν τη πορνεια αυτης, και εξεδικησεν (>εκδικεω) (wreken) το αιμα των δουλων αυτου εκ χειρος αυτης.

[3] Lukas 12:47-48; Romeinen 2:12-16

[4] και δευτερον ειρηκαν (>λεγω, ερω, ειπον ειρηκα)(voltooid tegenwoordige tijd, actief, 3de meervoud), Αλληλουια. και ο καπνος αυτης αναβαινει εις τους αιωνας των αιωνων.

[5] zie 2 Petrus 2:4

[6] και επεσαν οι πρεσβυτεροι οι εικοσι τεσσαρες και τα τεσσαρα ζωα, και προσεκυνησαν τω θεω τω καθημενω επι τω θρονω, λεγοντες

zijn doel gebracht. Hij heeft alles tot een zinvol einde gebracht[7]*. Hij zegt, "Het is geschied", dat wil zeggen, zijn heilsplan is uitgevoerd en blijft voor eeuwig uitgevoerd (16:17)*[8]*!*

19:5 En er kwam een stem uit de troon, die zei: Loof onze God, al zijn dienstknechten, en die Hem *voortdurend* vrezen, kleinen en groten![9]

Dit is niet de stem van God zelf, omdat Hij spreekt over 'onze God'. Het is waarschijnlijk de stem van een machtige engel bij Gods troon die het sein aan de mensen geeft om ook God te loven. Op dit teken werd gewacht (zie 5:13).

Gods volk wordt met twee namen genoemd. De naam 'dienstknechten' (slaven)[10] geeft uitdrukking aan hun zichtbare levensstijl als christenen die zich onderwerpen. Zij gehoorzamen Jezus Christus volledig. Hij noemt zulke dienstknechten echter ook zijn 'vrienden'[11]! En de naam "die Hem voortdurend vrezen"[12] geeft uitdrukking aan hun innerlijke houding. Zij zijn niet bang voor God, maar hebben een heilig ontzag, een diep respect en een kinderlijk vertrouwen in Hem alleen.

19:6 En ik hoorde *zoiets als* een geluid van een grote menigte en *als* een gedruis van vele wateren en een geluid *als* van zware donderslagen, zeggende: Halleluja, want de Heere, de almachtige God, is *voor eens en voor altijd* Koning geworden.[13]

Het woord 'als' geeft uitdrukking aan het feit dat hun zingende stemmen in de hemel anders klinken dan toen zij op aarde waren. Ook de stemmen van de verloste mensen zullen volledig geheiligd en vernieuwd worden. De vergelijking met het gedruis van vele wateren en het geluid van zware donderslagen geeft uitdrukking aan de grootte en het volume van de menigte (14:2) en aan hun enthousiasme en spontaneïteit. Als het zingen van christenen op de aarde al zo mooi is, hoe fantastisch zal het dan in de hemel en op de nieuwe aarde klinken!

God is begonnen om zichtbaar te heersen (zie 11:17). Hij heeft zijn almacht gebruikt om door Jezus Christus al zijn vijanden omver te werpen en is *zichtbaar* gaan heersen als de onbetwiste Koning[14]. Zijn *Koninkrijk in haar finale fase is aangebroken*.

---

[7] zie Spreuken 16:4; Jesaja 14:24-27; Efeziërs 1:10; Openbaring 17:17

[8] γεγονεν. Voltooid tegenwoordige tijd

[9] Και φωνη απο του θρονου εξηλθεν (>ερχομαι) λεγουσα, Αινειτε (αινεω)(gebiedende wijs, onvoltooid tegenwoordige tijd, actief, 2de meervoud) τω Θεω ημων, παντες οι δουλοι αυτου, (και) οι φοβουμενοι (>φοβεομαι)(deelwoord, onvoltooid tegenwoordige tijd vocatief, mannelijk 2de meervoud) αυτον, οι μικροι και οι μεγαλοι.

[10] Grieks: douloi=slaven

[11] Johannes 15:14-15

[12] onvoltooid tegenwoordige tijd

[13] και ηκουσα ως φωνην οχλου πολλου και ως φωνην υδατων πολλων και ως φωνην βροντων ισχυρων λεγ οντων, Αλληλουια, οτι εβασιλευσεν κυριος ο θεος (ημων) ο παντοκρατωρ.

[14] zie 1 Korinthe 15:24-28

De bruiloft van het Lam.

19:7 Laten wij blij zijn en ons verheugen en Hem de heerlijkheid geven want de bruiloft van het Lam is gekomen en zijn vrouw (*zijn bruid*) heeft zich gereedgemaakt.[15]

Met deze woorden sporen de engelen en de mensen in de hemel elkaar aan om God te loven. Eindelijk is de bruiloft van het Lam aangebroken.

In de Bijbel wordt de relatie tussen God en zijn volk voorgesteld als een huwelijk. In het Oude Testament worden de ware gelovigen 'de bruid'[16] of zelfs 'de vrouw'[17] van God genoemd. In het Nieuwe Testament wordt Christus 'de bruidegom'[18] genoemd. De ware gelovigen zijn dan 'de maagd die aan Hem is verloofd of uitgehuwelijkt'[19], zijn 'bruid'[20] (19:7; 21:2,9)[21] of anders gezegd: de vrouw[22] van het Lam (21:9).

In de brief van Paulus aan de Efeziërs staat dat Christus zijn bruid gereedmaakt[23]. En hier zegt Johannes dat de bruid zichzelf gereedmaakt om Christus te ontmoeten[24]. Dus tijdens de hele nieuwtestamentische periode wordt de Kerk klaargemaakt voor de wederkomst van Christus, wanneer figuurlijk gesproken 'de bruiloft van het Lam' zal plaatsvinden. De bruiloft van het Lam is een symbool voor de zichtbare eenwording van Jezus Christus en zijn Kerk. Dit wordt Zijn en haar mooiste dag!

Het Koninkrijk van God in haar laatste fase[25] wordt voorgesteld als een bruiloftsfeest dat nooit meer eindigt[26]. De gelovigen uit alle naties zullen hun plaats innemen met Abraham, Izak en Jakob in het Koninkrijk van God[27]. Op dit feest zal niemand op de tweede rang komen[28].

19:8 En het is haar gegeven zich met smetteloos en blinkend fijn linnen te kleden, want dit fijne linnen zijn de gerechtigheden van de heiligen.[29]

---

[15] χαιρωμεν (>χαιρω)(aanvoegende wijs, onvoltooid tegenwoordige tijd, actief, 1ste meervoud) και αγαλλιωμεν (αγαλλιαω)(aanvoegende wijs, onvoltooid tegenwoordige tijd, actief, 1ste meervoud), και δωσωμεν (aanvoegende wijs, aoristus actief, 1ste meervoud) την δοξαν αυτω, οτι ηλθεν ο γαμος του αρνιου, και η γυνη αυτου ητοιμασεν (>ετοιμαζω)(aoristus actief) εαυτην.

[16] Grieks: numfé. Jesaja 62:5

[17] Grieks: guné = een volwassen vrouw in 1 Korinthe 14:34f en 1 Timoteüs 2:11f of een getrouwde vrouw in Efeze 5:22f

[18] Grieks: numfios. Johannes 3:29; Matteüs 9:15

[19] 2 Korinthe 11:2

[20] Grieks: gamos

[21] zie Efeze 5:23ff

[22] Grieks: guné

[23] Efeze 5:25

[24] 1 Johannes 3:1-3; 2 Korinthe 7:1; 11:2-3

[25] Matteüs 25:34

[26] Matteüs 22:1-14; 25:1-13; Lukas 14:15-24

[27] Matteüs 8:11

[28] Romeinen 10:12-13; Galaten 3:26-29

[29] και εδοθη (>διδωμι)(aoristus passief) αυτη ινα περιβαληται (aanvoegende wijs, aoristus tijd, 3de enkelvoud)(omheen gooien, bekleden) βυσσινον λαμπρον (schitterend, stralend, doorzichtig) καθαρον, το γαρ βυσσινον τα δικαιωματα των αγιων εστιν.

Van nature zijn zelfs de rechtvaardige daden van gelovigen 'als een bezoedeld kleed'[30]. Maar dankzij het volbrachte verlossingswerk van Christus[31] worden de daden van de gelovigen 'de klederen van het heil' of 'het kleed van gerechtigheid'[32] genoemd. *De kleren van blinkend fijn linnen drukken de volmaakte gerechtigheid, heiligheid en reinheid van Christus (zie 7:9,14; 15:6) uit die toegeschreven én toebedeeld[33] is aan gelovigen in Jezus Christus*.

De bruiloftskleding van de gelovigen is *de gerechtigheid van Jezus Christus* die Hij door zijn dood aan het kruis verdiend heeft en aan de gelovigen toeschrijft en toebedeelt[34]. De gelovigen kunnen dit alleen met lege handen aannemen. De bruiloftskleding wordt niet door de deelnemers van de aarde meegebracht, maar wordt door Koning Jezus voorzien[35]. God schrijft de gerechtigheid van Christus toe aan de gelovigen buiten alle goede werken van de gelovigen[36]. De volmaakte gerechtigheid van Christus wordt door geloof aangenomen[37]. Christenen hebben niets wat zij niet eerst ontvangen hebben[38]. Maar wat geschonken werd, moet ook in een heilig en rechtvaardig leven van de gelovige tot openbaring komen[39]. "Dan zal ieder van God lof ontvangen[40]".

19:9 En hij (de engel) zei tegen mij: Schrijf: Zalig zijn zij die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft van het Lam! En hij zei tegen mij: Dit zijn de waarachtige woorden van God.[41]

Deze engel is waarschijnlijk de engel die in Openbaring 17:1 genoemd wordt. *De zegen is voor alle mensen die door God op een soevereine wijze effectief geroepen zijn door de verkondiging van het evangelie en op Gods roeping hebben gereageerd[42]. Het woord 'geroepen' staat in de voltooid tegenwoordige tijd en betekent dat de geroepen of genodigde christen voor eeuwig uitverkoren is! De bruiloftsgasten of de genodigden zijn namelijk de bruid zelf!* Jezus Christus is de Bruidegom van ieder geroepene of genodigde tot de bruiloftsmaaltijd. Dat de gelovigen samen de Bruid van Christus mogen zijn is een enorme bemoediging!

De woorden met betrekking tot de val van Babylon en met betrekking tot de verlossing van hen die uitverkoren zijn (17:14), zijn waar, omdat zij woorden van God zelf zijn! Daarom kunnen de lezers van het boek Openbaring hun vertrouwen in deze woorden stellen!

---

[30] Jesaja 64:6
[31] Johannes 19:30
[32] Jesaja 61:10; zie Romeinen 13:14; 1 Korintiërs 1:30
[33] Engels: imputed and imparted
[34] 1 Petrus 3:18; Romeinen 13:14
[35] Matteüs 22:12
[36] Romeinen 4:3,6
[37] Efeziërs 2:8-9
[38] 1 Korintiërs 4:7
[39] Efeze 2:10
[40] 1 Korinthe 4:5
[41] Και λεγει μοι, Γραψον (gebiedende wijs, aoristus actief). Μακαριοι οι εις το δειπνον (avondeten, avondmaal, feestmaal) του γαμου
(ο γαμος) του αρνιου κεκλημενοι (>καλεω). και λεγει μοι, Ουτοι οι λογοι αληθινοι του θεου εισιν.
[42] zie Romeinen 1:7; 8:28-30; 2 Thessalonicenzen 2:13-14

19:10a En ik viel voor zijn voeten *neer* om hem te aanbidden, maar hij zei tegen mij: Pas op dat u dat niet *doet*! Ik ben een mededienstknecht van u en van uw broeders, die het getuigenis van Jezus hebben. Aanbid God. [43]

De engel stelt zich hier gelijk met gelovigen in Christus (zie 22:9). Hij is een goed voorbeeld van iemand die niet de eer van God wil wegnemen. Ere wie ere toekomt[44].

19:10b Het getuigenis van Jezus is namelijk de geest van de profetie.[45]

Dit is een heel belangrijke uitspraak omdat het vertelt wat de Bijbel onder het woord 'profetie' verstaat. *'Het getuigenis van Jezus' is namelijk de openbaring door Jezus en over Jezus en is de essentie van Bijbelse profetie. 'Profetie' is dus alles wat Jezus Christus zelf door de Heilige Geest (zijn Geest) door middel van de profeten gesproken heeft en dat nu in het Oude Testament opgetekend staat*[46].

'Profetie' is ook alles wat Hij door de Heilige Geest door middel van de apostelen gesproken heeft en dat nu in het Nieuwe Testament opgetekend staat[47]*. De Auteur van het Oude Testament en het Nieuwe Testament is niemand minder dan de Geest van Jezus Christus*[48]*. Alles wat Jezus Christus in de Bijbel zegt is de geest (bedoeling en wezenlijke inhoud) van alle Bijbelse profetie.* Alles wat Jezus Christus zegt over God, over zichzelf als de Komende Messias, over Gods oudtestamentische volk (Israël), over Israëls voortzetting en uitbreiding om de gelovigen uit de andere volken op te nemen[49], over het Koninkrijk en over de Kerk *is de werkelijke bedoeling en de wezenlijke inhoud van Bijbelse profetie*![50]

---

[43] και επεσα (aoristus actief, 1ste enkelvoud) επροσθεν των ποδων αυτου προσκυνησαι αυτω. και λεγει μοι, Ορα (>οραω)(gebiedende wijs, onvoltooid tegenwoordige tijd, 2de enkelvoud) μη συνδουλος σου ειμι και των αδελφων σου των εχοντων την μαρτυριαν Ιησου τω θεω προσκυνησον (gebiedende wijs, aoristus actief, 2de enkelvoud).

[44] Mattheüs 4:10

[45] η γαρ μαρτυριαν Ιησου εστιν το πνευμα της προφητειας.

[46] 1 Petrus 1:9-12

[47] Johannes16:13-15

[48] 2 Timotheüs 3:16; 1 Petrus 1:9-12; 2 Petrus 1:20-21

[49] Genesis 22:18; Jesaja 56:3-8; Matteüs 28:19

[50] 'Profeteren' betekent letterlijk 'uitspreken, proclameren, prediken'. Het Oude Testament waarschuwt tegen de zogenaamde profeten *die dromen en visioenen voortbrengen die niet uit de mond van God voortkomen, maar uit het eigen hart (Jeremia 23:16)!* Het Nieuwe Testament waarschuwt tegen valse profeten (Mattheüs 24:24), niet alleen tegen die uit andere godsdiensten, maar ook tegen die uit het christendom. *Echte profetie is de verkondiging van Jezus Christus en de inhoud van het Nieuwe Testament!* Dat is wat christenen behoren te verkondigen! *Christenen mogen niet gaan boven dat wat in de Bijbel geschreven staat (1 Korinthe 4:6).* Op een andere manier gezegd: *de geestesgave van 'profetie'(1 Korinthe 14:3-4) is de verkondiging van wat Jezus Christus zelf over zichzelf, zijn woorden en zijn daden in de Bijbel geopenbaard heeft (1 Petrus 1:10-12). Bijbelse profetie is dus NIET het uitspreken van arbitraire voorspellingen over de toekomst van mensen en volken (Israël en de heidenen), maar de verkondiging van Jezus Christus en zijn boodschap! De echte inhoud van de oudtestamentische profeten wordt in het getuigenis van Jezus Christus in het Nieuwe Testament geopenbaard! Wie Jezus is, wat Hij gezegd en gedaan heeft is de vervulling van oudtestamentische profetie (Openbaring 19:10). Alles wat Jezus Christus geopenbaard heeft, onderwezen en bevolen en dat nu in het Oude en het Nieuwe Testament opgetekend staat, is wat de oudtestamentische profeten bedoelden te zeggen in hun schaduwachtige en voorbereidende verkondigingen.*

B. Openbaring 19:11-21. De laatste oorlog op de aarde.

Dit is een visioen over de wederkomst van Christus. Hij wordt voorgesteld als Rechter en Koning (19:11-16). Hij komt om in de laatste oorlog al zijn tegenstanders te verslaan (19:17-21). Bij zijn wederkomst verslaat Christus al zijn vijanden (zie de parallelle gedeelten: 16:12-16; 19:17-21; 20:7-10) inclusief 'de dood' (20:14)[51]. Hij laat alle mensen uit de dood opstaan, oordeelt alle mensen die ooit geleefd hebben (20:11-15) en vernieuwt uiteindelijk de hele schepping (zie de parallelle gedeelten: 20:11; hoofdstukken 21-22).

Bij zijn wederkomst wordt Jezus Christus beschreven als de Rechter en de Koning (19:11-16)

Vers 11 en 12 spreken eerst over zijn verschijning, dan over zijn macht en ten slotte over zijn wezen.

19:11 En ik zag de hemel geopend, en zie, een wit paard, en Hij die daarop zat, werd getrouw en waarachtig genoemd. En Hij oordeelt en voert oorlog in gerechtigheid.[52]

In Openbaring 6:1-2 trekt Jezus Christus uit *op een wit paard met pijl en boog* om mensenharten te winnen met het evangelie. Het is een visioen over *het begin van de nieuwtestamentische periode*. Jezus trekt uit als overwinnaar over zonde en dood om ontelbare mensen te verlossen.

In Openbaring 19:11 trekt Jezus Christus uit *op zijn witte paard met een zwaard* om zijn vijanden daarmee te slaan. Dit is een visioen over *het einde van de nieuwtestamentische periode*. Jezus trekt uit als overwinnaar om al zijn vijanden te verslaan en te oordelen.

In Openbaring 4:1 ziet Johannes *een deur geopend in de hemel* waardoor hij naar binnen mocht kijken.

In Openbaring 19:11 ziet hij *de hemel geopend*[53]. Christus en de hemelse legers rukken uit voor de laatste oorlog. "Zie" betekent "Let op!"

Wit is de kleur voor de overwinning. 'Het paard' in het boek van Openbaring wordt voorgesteld als krachtig, verschrikkelijk, strijdvaardig en overwinnend (9:7; 14:20; 18:13; 19:11). In de Bijbel wordt het paard gebruikt in oorlogen en in gevechten[54]. Daarom mochten de koningen van Israël niet veel paarden aanschaffen[55].

Daarom moet het boek Openbaring alleen in het licht van de Bijbel uitgelegd worden. En daarom moet het Oude Testament ook alleen in het licht van het Nieuwe Testament uitgelegd worden!

[51] 1 Korinthe 15:26

[52] Και ειδον (>οραω, οψομαι, ειδον, εωρακα) τον ουρανον ηνεωγμενον (deelwoord voltooid tegenwoordige tijd, passief, accusatief, mannelijk, enkelvoud)(de hemel blijft open), και ιδου ιππος λευκος, και ο καθημενος επ αυτον [καλουμενος] πιστος και αληθινος, και εν δικαιοσυνη κρινει και πολεμει (onvoltooid tegenwoordige tijd, actief, 3de enkelvoud)

[53] voltooid tegenwoordige tijd

[54] Psalm 20:7; Jesaja 30:16; 31:1; Job 39:19-25

[55] Deuteronomium 17:16; zie 2 Samuël 8:4; 2 Kronieken 1:14

Het witte paard met zijn ruiter is hier een symbool voor Jezus Christus die ten strijde trekt (6:2; zie 19:14). Hij is getrouw omdat Hij zijn beloften en dreigementen uitvoert (zie 1:5; 3:7,14). Zijn oordelen zullen verschrikkelijk zijn en zijn slachting ontzagwekkend, maar wel in overeenstemming met de overtredingen[56].

19:12 En zijn ogen *waren* als een vuurvlam en op zijn hoofd *waren* vele diademen. Hij had een naam, die opgeschreven was, *en* die niemand kent dan Hijzelf[57]

De ogen van Christus (1:14; 2:18) doorzien alles, het zichtbare en het onzichtbare[58].

Op zijn hoofd zijn kronen, niet overwinningskransen[59] (zie 6:2), maar vele koninklijke kronen[60] die symbool staan voor zijn hoge positie en gezag. Hij is de Koning van alle koningen en de Heer van alle heren (1:5; 19:16).

De naam die niemand kent dan Christus zelf[61] drukt zijn *verborgen goddelijke wezen* uit, *zijn innerlijke karakter en zijn relatie tot God de Vader*. Omdat zijn wezen door geen mens of schepsel doorgrond kan worden[62] is het niet aan ons geopenbaard (zie echter 3:12).

19:13 En Hij was bekleed met een in bloed gedoopt bovenkleed en zijn naam luidt: Het Woord van God[63].

Zijn kleed is symbolisch voor zijn ambt als Rechter en Koning. Het is in bloed gedoopt; niet met zijn eigen bloed, maar met het bloed van zijn vijanden[64]. Het blijft met bloed bevlekt[65]. Bij zijn wederkomst zal Christus niet komen als het Lam van God om mensen van hun zonden te behouden, maar als de Rechter–Koning om mensen te oordelen en zich te wreken op zijn vijanden. Terwijl Jesaja 63:1-6 naar Gods bestraffing van zijn vijanden in het verleden verwijst, verwijst Openbaring 19 naar de bestraffing van Gods vijanden in het toekomstige of laatste oordeel.

De naam 'het Woord van God' openbaart *zijn goddelijke wezen zoals wij Hem mogen kennen. Zo wordt er over Hem in de Bijbel gesproken*[66]. Ook met zijn naam, 'Jezus (Verlosser) Christus (Gezalfde)' mogen we Hem aanspreken.

---

[56] zie Prediker 12:14; Job 34:11-12; Psalm 62:12; Lukas 12:47-48; Romeinen 2:7-16

[57] οι δε οφθαλμοι αυτου (ως) φλοξ (η φλοξ) πυρος, και επι την κεφαλην αυτου διαδηματα πολλα, εχων ον ομα γεγραμμενον
ο ουδεις οιδεν (voltooid tegenwoordige tijd) ει μη (behalve) αυτος.

[58] 1 Korinthe 4:5; Hebreeën 4:13

[59] (Grieks: stefanoi)

[60] (Grieks: diadémata)

[61] in Openbaring 19:12

[62] zie Job 11:7-8; Mattheüs 11:27

[63] και περιβεβλημενος (deelwoord, voltooid tegenwoordige tijd, middel, nominatief, mannelijk, enkelvoud) ιματιον βεβαμμενον
(>βαπτω)(deelwoord, voltooid tegenwoordige tijd, passief, accusatief, onzijdig enkelvoud) αιματι, και κεκληται (>καλεω)
(voltooid tegenwoordige tijd, passief, 3de enkelvoud) το ονομα αυτου ο λογος του θεου.

[64] zie 14:20; Jesaja 59:17-18; 63:1-6

[65] Het perfectum wijst op een handeling in het verleden waarvan de gevolgen of toestand in het heden doorgaat. In het verleden werd zijn kleed in
bloed gedoopt en nu blijft het met bloed bevlekt.

[66] Johannes 1:1.

19:14 En de legers in de hemel volgden Hem op witte paarden, gekleed in fijn linnen, wit en smetteloos[67].

Bij zijn wederkomst komt Jezus Christus niet alleen, maar wordt Hij ook vergezeld door de hemelse legers, een schare van ontelbare engelen[68]. Hier verschijnen zij als strijders op paarden.

Witte paarden symboliseren oorlog en overwinning. Witte linnen kleren (zie 19:8) staan voor hun heiligheid en heerlijkheid.

19:15 En uit zijn mond kwam een scherp zwaard, opdat Hij daarmee de heidenvolken zou slaan (*neerslaan*). En Hij zal hen hoeden met een ijzeren staf (zie 2:27; 12:5). **En Hij treedt de wijnpersbak van de wijn van de grimmige toorn van de almachtige God[69]** (zie 14:19-20)[70]

'Het lange brede zwaard'[71] (zie 1:16; 2:12,16) is hier niet een symbool voor het evangelie, maar eerder voor het oordeel en de vernietiging.

'De heidenvolken' staan voor de ongelovigen die weigerden Hem te erkennen, zich aan Hem te onderwerpen en Hem te dienen. Hij zal hen in de laatste oorlog neerslaan. Deze laatste strijd markeert het einde van de tegenwoordige wereld met haar goddeloosheid, onrecht en verleidelijke invloeden.

Het woord 'hoeden' is geen verwijzing naar 'leiding geven aan schapen'[72]. 'Hoeden' hier heeft vernietigende gevolgen, omdat het parallelle woord in Psalm 2:9 'in stukken slaan' is. Jezus Christus zal hen met strenge gerechtigheid straffen. Het verwijst naar het laatste oordeel. Dat het in de toekomende tijd staat, duidt erop dat het zeker zal gebeuren!

Het treden van druiven in een wijnpersbak symboliseert hoe erg Gods woede en oordeel zullen zijn. Jezus Christus is de Uitvoerder van Gods straf en wraak op de goddeloze en onrechtvaardige wereld[73].

19:16 Er stond op z*ijn* bovenkleed en op z*ijn* dij deze naam geschreven: Koning der koningen en Heere der heren.[74]

---

[67] και τα στρατευματα (leger, troepen) (τα) εν τω ουρανω ηκολουθει (>ακολουθεω)(volgen) αυτω εφ ιπποις λευκοις, ενδεδυμενοι (>ενδυω)(bekleed) βυσσινον λευκον καθαρον.

[68] Mattheüs 13:41-43; 24:30-31; 25:31-34.

[69] και εκ του στοματος αυτου εκπορευεται (uitgaan) ρομφαια (groot, breed zwaard) οξεια, ινα εν αυτη παταξη (>πατασσω)(aanvoegende wijs, aoristus actief)(slaan) τα εθνη, και αυτος ποιμανει(>ποιμαινω)(toekomende tijd, actief) (hoeden>straffen) αυτους, εν ραβδω σιδηρα.

και αυτος πατει (>πατεω)(treden) την ληνον (η ληνη)(wijnpersbak) του οινου του θυπου της οργης τ ου θεου του παντοκρατορος.

[70] Jesaja 63:1-6

[71] Grieks: romfaia

[72] Het verwijst niet naar 'heersen' in een zogenaamd duizendjarig vrederijk.

[73] Johannes 5:22; Handelingen 17:31

[74] και εχει επι το ιματιον και επι τον μηρον (ο μηρος)(dijbeen) αυτου ονομα γεγραμμενον: Βασιλευ και εχ ει επι το ιματιον και επι

τον μηρον (Ο μηρος)(dijbeen) βασιλεων και κυριο και εχει επι το ιματιον και επι τον μηρον (Ο μηρ ος)(dijbeen)κυριων

Het bovenkleed van Christus duidt op zijn ambt als Koning en Heer (zie 19:13)[75]. Hij is de hoogste Koning en de allerhoogste Heer (zie 17:14)[76]. Zijn 'dij' is de zetel van zijn kracht. Als Koning en Heer zal Hij zijn tegenstanders met goddelijke kracht verslaan.

Bij zijn wederkomst is Jezus Christus de Overwinnaar in de laatste oorlog (19:17-21)

Hier is 'de oorlog'[77] de laatste oorlog in de menselijke geschiedenis. Hij wordt ook wel genoemd 'de slag van Armageddon' (16:14,16; 20:8) of 'de slag van Gog en Magog' (20:8).

Hoewel de gebeurtenissen met betrekking tot de vijanden van Christus met verschillende symbolen en op verschillende plaatsen in het boek Openbaring beschreven worden, *valt de afloop daarvan altijd samen met deze laatste oorlog bij de wederkomst van Christus.*

- Het einde van de mensen, die het merkteken van het beest dragen, wordt in Openbaring 15:1-4 (zie 13:11-17; 14:9,11; 16:2) beschreven.
- Het einde van de grote hoer of Babylon de Grote wordt beschreven in Openbaring 16:19 en 18:1-24 (zie 14:8; 17:5).
- Het einde van het beest uit de zee of de laatste antichrist en het beest uit de aarde of de valse profeet wordt in Openbaring 19:20-21 (zie 11:7; 13:1-18; 15:2; 16:13; 17:3,7-14,16-17) beschreven.
- Het einde van de draak of satan wordt in Openbaring 20:10 (zie 12:3-4,7-9,12-17; 13:3; 16:13; 20:1-3,7-9) beschreven.
- Het einde van de dood en Hades (het dodenrijk) wordt in Openbaring 20:14 (zie 1:18; 6:8; 20:13)[78] beschreven.
- En het einde van alle niet-christenen wordt in Openbaring 20:15 en 21:8 beschreven.

De zeven gedeelten van het boek Openbaring zijn niet opeenvolgend, maar parallel.

De laatste oorlog wordt niet eens beschreven. Alleen de uitkomst wordt genoemd.
Bij zijn wederkomst[79] zal Jezus Christus de laatste antichrist met de Geest (of NIV: adem) van zijn mond omverwerpen en ontmantelen[80]. Dit zal geen langdurige oorlog zijn alsof Christus en zijn engelen een lange tijd nodig zouden hebben om de overwinning te behalen. De strijd zal in een oogwenk beslecht worden!
De laatste oorlog wordt beschreven als:

- één grote aardbeving waarbij de hele goddeloze en onrechtvaardige wereld ineenstort (11:13; 16:18-21).
- één slag van het zwaard uit zijn mond waarmee Hij zijn vijanden verslaat (19:21).
- één bliksemstraal van vuur uit de hemel waarmee Hij Gods vijanden vernietigt (20:9).
- één ademtocht waarmee Hij Satan en zijn handlangers omverwerpt en ontmantelt[81].

[75] Jesaja 59:17
[76] Deuteronomium 10:17
[77] Grieks: ho polemos
[78] 1 Korinthe 15:26
[79] De wederkomst wordt in Mattheüs 24:3,27,37,39; 1 Korinthe 15:23; 1 Thessalonicenzen 3:13; 4:15; 5:23; 2 Thessalonicenzen 2:1,8; Jakobus 5:7;
2 Petrus 1:16; 3:4,12; 1 Johannes 2:28 'parousia/komst' genoemd en in Lukas 17:30; 2 Thessalonicenzen 1:7; 1 Petrus 1:7; 4:13
'apokalupsis/verschijning' genoemd.
[80] 2 Thessalonicenzen 2:8
[81] 2 Thessalonicenzen 2:8

Allen die ooit tegen Jezus Christus waren zullen dan dood en verminkt op het slagveld liggen, de prooi van gieren en andere roofvogels (19:17-18). Dit is symbolisch voor de overwinning van Christus over het kwaad. Dat het kwaad eenmaal overwonnen wordt en verwijderd is een grote bemoediging voor alle gelovigen.

19:17 En ik zag één engel dicht bij de zon staan, en hij riep met luide stem naar alle vogels die hoog aan de hemel vlogen: Kom en verzamel u voor het avondmaal van de grote God[82]

19:18 om te eten vlees van koningen, en vlees van oversten over duizend, en vlees van machtigen, en vlees van paarden en van hen die daarop zitten, en vlees van alle vrijen en van slaven, kleinen en groten.[83]

De engel stond in het licht van de zon[84] zodat hij door iedereen gezien kon worden. Hij riep naar de roofvogels. Vergelijk dit met de engel die hoog aan de hemel vloog en de bewoners van de aarde waarschuwde dat het uur voor Gods oordeel aangebroken was (14:6-7). Denk aan de engelen die met luid bazuingeschal de uitverkorenen van Jezus Christus uit alle plaatsen op de aarde zullen verzamelen[85] en aan Christus die met zijn engelen de grootste scheiding van mensen in de geschiedenis teweeg zal brengen[86].

Alle vogels die hier hoog aan de hemel vliegen horen tot de roofvogels, zoals arenden en gieren. Zij scheuren het vlees van dode schepselen aan flarden.

De slag van Gog en Magog werd al door de profeet Ezechiël[87] en door de apostel Johannes (19:17-21) genoemd. Ook daar werd de vijand verslagen (zie 20:8). God zou deze vijanden uit het verre noorden en voorbij de rivier de Eufraat aanvoeren. 'De Eufraat' is hier niet de letterlijke rivier de Eufraat, maar geeft de grens aan tussen Gods volk en Gods vijanden.

God zou de vijanden tot de bergen van Israël brengen. 'De bergen van Israël' is hier niet een geografische plaats, maar symboliseert Jeruzalem, de plaats waar Gods volk woont (zie 20:9). God zal hun pijlen en bogen uit hun handen slaan. 'De pijlen en bogen' zijn hier ook niet letterlijk bedoeld, maar staan voor alle wapens waarop de vijand vertrouwt. En God zal hun legers en hun volken vernietigen. 'De volken' zijn hier een symbool voor alle niet-christenen en ongelovigen uit alle volken, inclusief de ongelovigen uit Israël. Het zijn al de mensen die zich aansluiten bij de laatste antichrist en zijn bondgenoten tijdens de laatste oorlog. Dan zal God als het ware hun vlees als voedsel geven voor de vogels en de wilde dieren. 'De vogels en de wilde dieren' staan symbool voor de middelen waarmee

---

[82] Και ειδον ενα αγγελον εστωτα (>ιστημι)(deelwoord, voltooid tegenwoordige tijd actief, accusatief, mannelijk, enkelvoud) εν τω ηλιω,
και εκραξεν (>κραζω)(aoristus actief) (εν) φωνη μεγαλη λεγων πασιν τοις ορνεοις (ο ορνις-ιθος)(vogel) τοις πετομενοις (>πετομαι) (vliegen) εν μεσουρανηματι (το μεσουρανημα)(midden luchtruim), Δευτε (kom hier!) συναχθητε (>συναγω)(gebiedende wijs, aoristus passief, 2de meervoud) (verzamelen) εις το δειπνον το μεγα του θεου,

[83] ινα φαγητε (>εσθιω, φαγομαι, εφαγον)(aanvoegende wijs, aoristus actief, 2de meervoud) σαρκας βασιλεων και σαρκας χιλιαρχων
και σαρκας ισχυρων και σαρκας ιππων και των καθημενων επ αυτων και σαρκας παντων ελευθερων (-ος-α-ον)(vrij, onafhankelijk)
τε και δουλων και μικρων και μεγαλων.

[84] zie Handelingen 13:11

[85] Mattheüs 24:31; zie 1 Thessalonicenzen 4:16

[86] Mattheüs 25:31-33

[87] zie ook 1 Petrus 1:10-12

God het eindoordeel uitvoert. Deze grote slachtpartij[88] is een teken van hun vernedering, verachting en verwerping door God. Dit is de oudtestamentische manier waarop de laatste oorlog beschreven wordt.

De doden zullen niet eervol begraven worden, maar onverzorgd, oneervol en zonder onderscheid (6:15) op het slagveld achtergelaten worden om verscheurd te worden door vogels (19:17-18), of in de wijnpersbak van Gods toorn vertrapt te worden (14:20). Het zal afgrijselijk zijn[89]. Dit is een symbolische beschrijving van de resultaten van de laatste oorlog, die een deel vormen van het laatste oordeel. Alle goddeloze en onrechtvaardige mensen, alle rebellen en ongelovigen zullen in de hel geworpen worden, waar hun worm niet zal sterven en hun vuur niet uitgeblust zal worden[90]. Ook dit is symbolisch.

De werkelijkheid is nog veel erger! "Zij zullen als straf *het eeuwige verderf* ondergaan, *weg van het aangezicht van de Heere* en van de heerlijkheid van zijn macht"[91].

19:19 En ik zag het beest en de koningen van de aarde en hun legers bijeen verzameld om oorlog te voeren tegen Hem die op het paard zat, en tegen zijn leger.[92]

Het beest is hier de laatste antichrist[93]. De koningen van de aarde zijn de politieke bondgenoten van de antichrist die hun macht om te regeren aan de antichrist geven (zie 16:14,16; 17:12-14,17). De oorlog[94] is de laatste oorlog, de slag van Armageddon (16:14,16) of de slag van Gog en Magog (20:8).

Hij bestaat uit twee delen:

- De laatste aanval van de antichristelijke machten op de Kerk (zie 11:7-10; 16:14,16; 19:19; 20:8)
- De laatste overwinning van Christus bij zijn wederkomst en het laatste oordeel (zie 11:11-18; 16:17-21; 19:20-21; 20:9-10).

Het doel van de vijand is om de Kerk en haar taak om Christus te dienen *voor eens en voor altijd* volkomen uit te roeien, om de erkenning en belijdenis van God, geloof in Jezus Christus en de verkondiging van het evangelie tot zwijgen te dwingen (zie 11:7; 13:7).

19:20 En het beest werd gegrepen, en met hem de valse profeet, die in zijn tegenwoordigheid de tekenen gedaan had, waardoor hij hen misleid had die het merkteken van het beest ontvangen hadden en die zijn beeld aanbeden hadden.

---

[88] Ezechiël 39:4,17-20
[89] zie Jesaja 66:24
[90] Jesaja 66:24; zie Openbaring 21:8
[91] 2 Thessalonicenzen 1:9
[92]
Και ειδον το θηριον και τους βασιλεις της γης και τα στρατευματα αυτων συνηγμενα (>συναγω)(deelw oord, voltooid tegenwoordige tijd,
passief, accusatief, onzijdig, meervoud) ποιησαι (aoristus
infinitief) τον πολεμον μετα του καθημενου επι του ιππου και μετα
του στρατευματος αυτου.
[93] zie 1 Johannes 2:18
[94] Grieks: ton polemon

Deze twee werden *voor eens en voor altijd* levend geworpen in de poel van vuur, die van zwavel brandt.[95]

Het woord 'grijpen' heeft een neutrale betekenis: 'vastgrijpen, vastpakken'[96] maar ook een vijandige betekenis: 'grijpen, arresteren, gevangen nemen'[97] of 'vangen'[98].

Het beest[99] en de valse profeet[100] zullen succes hebben en de inwoners van de aarde misleiden[101], hen van wie de namen niet vanaf de grondlegging van de wereld in het boek van het leven geschreven staan (17:8). Alleen zij die het merkteken van het beest ontvangen en het beest aanbidden, zullen misleid worden. De uitverkorenen van God kunnen onmogelijk misleid worden[102]! Dit is een grote bemoediging voor de christenen!

Om levend in de hel gegooid te worden houdt in dat je met lichaam en geest (ziel) naar de hel gaat[103].

De hel wordt gesymboliseerd door een poel die van vuur en zwavel brandt. De volgenden worden levend in de hel gegooid:

- Het beest en de valse profeet (19:20)
- De satan (20:10)
- De dood en Hades (het dodenrijk) (20:14)
- Allen die niet in Jezus Christus geloven (20:15; 21:8).

Bij de wederkomst van Christus zal het volgende voor eeuwig van de aarde verdwijnen:

- Satans antichristelijke regeringen met hun vervolgingen
- Satans antichristelijke kennis in godsdiensten, filosofieën en wetenschappen met hun leugens en misleidingen
- Satans antichristelijke koninkrijk met zijn immorele verleidingen
- De satan zelf met al zijn goddeloze invloeden (20:10)
- Allen die niet in Jezus Christus geloven (21:8)

---

[95] και εμιασθη (>πιαζω)(aoristus passief, 3de enkelvoud) το θηριον και μετ αυτου ο ψευδοπροφητης ο ποιησας (deelwoord, aoristus actief, nominatief, mannelijk enkelvoud) τα σημεια ενωιον αυτου, εν οις επλανησεν (>πλαναω)(misleiden) τους λαβοντας (>λαμβανω) (deelwoord, aoristus actief accusatief mannelijk meervoud) το χαραγμα του θηριον και τους προσκυνουντας (deelwoord, onvoltooid tegenwoordige tijd, actief, accusatief, mannelijk meervoud) τη εικονι αυτου. ζωντες (deelwoord, onvoltooid tegenwoordige tijd actief nominatief, mannelijk meervoud) εβληθησαν (>βαλλω)(aoristus passsief, 3de meervoud) οι δυο εις την λιμνην (η λιμνη)(poel) του πυρος της καιομενης (>καιω)(deelwoord, onvoltooid tegenwoordige tijd, passief genitief, vrouwelijk enkelvoud) εν θειω (το θειον)(zwavel).

[96] Handelingen 3:7

[97] Handelingen 12:4

[98] van een vis in Johannes a 21:3,10, Van een dier/beest in Openbaring 19:20)

[99] Grieks to thérion

[100] Grieks: ho pseudoprophétés

[101] Misleiden met nepnieuws!

[102] Mattheüs 24:24

[103] zie Mattheüs 10:28

Jezus “zal zijn engelen uitzenden, en zij zullen uit zijn Koninkrijk verzamelen alle struikelblokken[104], en hen die de wetteloosheid doen en zij zullen hen in de vurige oven werpen.”[105] En Jezus zal zeggen, “Ga weg van Mij, vervloekten, in het eeuwige vuur, dat voor de duivel en zijn engelen bestemd is”[106]! Het is een grote bemoediging voor christenen dat alle kwaad verwijderd zal worden!

19:21 En de overigen werden *voor eens en voor altijd* gedood met het zwaard van Hem die op het paard zat, *namelijk het zwaard* dat uit zijn mond kwam. En alle vogels werden verzadigd met hun vlees.[107]

Dit is nog steeds een beschrijving van de laatste oorlog. De lichamen van deze mensen zullen werkelijk vertrapt en vernietigd worden. Dit betekent niet dat zij niet in de poel die van vuur en zwavel brandt geworpen zullen worden. Bij de wederkomst van Christus zullen ook de lichamen van de ongelovigen (de goddeloze en onrechtvaardige mensen) uit de dood opstaan om verdoemd te worden[108]. En bij het laatste oordeel voor de rechterstoel van Christus[109] zullen zij geoordeeld en verdoemd worden voor eeuwig tot de poel die van vuur en zwavel brandt (zie 20:15; 21:8).

[104] Struikelblokken zoals porno, casino’s, drugslaboratoria, terroristische bewegingen, maffia, nepnieuws, enz.

[105] Mattheüs 13:41

[106] Mattheüs 25:41

[107] και οι λοιοι απεκτανθησαν (>αποκτεινω)(aoristus passief, 3de meervoud) εν τη ρομφαια του καθημενου επι του ιππου τη εξελθουση (>εξερχομαι, ελευσομαι, ηλθον, εληλυθα)(deelwoord, aoristus actief, datief, vrouwelijk enkelvoud) εκ του στοματος αυτου, και παντα τα ορνεα εξορτασθησαν (>χορταζω)(aoristus passief, 3de meervoud)(verzadigd/vetgemest worden) εκ των σαρκων αυτων

[108] Johannes 5:28-29; Handelingen 24:15

[109] 2 Korinthe 5:10; of voor de grote witte troon (20:11) of voor de troon van zijn (Christus) heerlijkheid (Mattheüs 25:31)